

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Mondattan I.

Egyetemi tanév 2025–2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom
1.7. Képzési forma	Nappali tagozatos képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Mondattan I.				A tantárgy kódja		LLM4024	
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Kádár Edith						
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve									
2.4. Tanulmányi év		II.	2.5. Félév	4.	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa		Sz, KÖ

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	1	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor/projekt	0
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	14	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	0
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					41
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					6
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					4
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					3
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszámja					56
3.8. A félév összóraszámja					70
3.9. Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	LLM1024 – Fonetika, alkalmazott szövegtan
---------------	---

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4.2. Kompetenciabeli	l. a megjelölt tárgyaknál felsorolt kompetenciákat
----------------------	--

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	előadásterem, tábla, vetítő, laptop
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	-

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C3.1 A nyelvészeti alapfogalmak, szakterületek és módszerek, az anyanyelv szerkezetének és működésének szinkrón és diakrón szempontból való meghatározása és alkalmazása. C3.2 A nyelvészeti leírások vitatott kérdéseinek/problémáinak felismerése, az információforrások összehasonlítása és rangsorolása. C5.2 A morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai kategorizációk értelmezése, valamint a szóbeli és írásbeli megnyilatkozások elemzése nyelvészeti fogalmak használatával.
Transzverzális kompetenciák	CT2. Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A kurzus a magyar nyelv mondattanához a generatív grammatika elmélete felől közelít. A hallgatók tájékozódási pontokat, fogódzókat kapnak a tudományos érvelés mibenléte, a nyelvészeti adatolás és értelmezés kérdéseiben, valamint az alapvető szakirodalmi források tekintetében.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A hét mondattan előadás nem kíván bevezetés lenni a (magyar) generatív mondattanba, hanem csupán néhány olyan fogalmat vesz át abból (a megfelelő technikai apparátus nélkül), amely a hallgatók eddigi leíró nyelvészeti ismereteit más perspektívába helyezi. A kurzus célja elsősorban az alternatíváját felmutatni annak a hagyományos leíró nyelvészetnek, amelyben a hallgatók eddig „szocializálódtak”, külön hangsúlyt helyezve azoknak a jelenségeknek a leírására, amelyeket a hagyományos nyelvészet éppen azért nem tárgyalt, mert nincsenek meg hozzá az eszközei.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
-------------	----------------------	--------------

1. előadás: Bevezető beszélgetés. A nyelvészet: módszer. Műveletek végzése nyelvi adatsorokkal. Rendszermondat–szövegmondat/ rendszernyelvészet–szövegnyelvészet.	problémaközpontúság, frontális munka – dialogikus módszer tanári magyarázatokkal	
2 előadás: Eseményszerkezet. Régensek, vonzatok, szabad határozók. A puzzle-modell I.		
3. előadás: A puzzle-modell II. Szemantikai szerepek. Unakkuzatív (mediális) és unergatív igék. Relációs és lineáris organizáció.		
4. előadás: Linearizáció és nyelvtipológia. Alapszórend. Univerzálék és tendenciák. Mit kódol a sorrend?		
5. előadás: A szórend szabadsága és tanulhatósága. Mintázatok. Hangsúly és a szórend. Semleges és nemsemleges mondatok. A magyar mondat topik-predikátum tagolódása. Topik(ok): mi lehet topik (határozott és határozatlan, specifikus és nem specifikus kifejezések), mikor van több topik, mikor hiányozhat (eseményleíró, helyzetjellemző stb. mondatok).		
6. előadás: Thetikus és kategorikus állítások. Individuumszintű és helyzetképszintű predikátumok. Specifitási korlátozást mutató igék. A predikátum belső szerkezete 1. Igemódosítók. Predikatív vonzatok.		
7. előadás: A predikátum belső szerkezete 2. Fókusz tartalmazó predikátumok. A kérdőszó pozíciója. Kvantort tartalmazó predikátumok. Hatókör. Tagadás. Kontrasztív topikok. Egyszerűsített modell és ábrázolás.		
Könyvészet		
kötelező olvasmány		
• É. Kiss Katalin – Siptár Péter – Kiefer Ferenc: <i>Új magyar nyelvtan</i> . I. rész: Mondattan. Osiris Kiadó, Budapest, 2003. (1–3. alfejezet: 1. A mondattan tárgya és alapfogalmai; 2. A mondat topik–predikátum tagolódása; 3. A predikátum belső szerkezete)		
segítő háttéranyag		
• Kádár Edit (szerk.): <i>Feladatbank anyanyelvi tanórák tervezéséhez az V–VIII. osztályban</i> . 1. kötet. Ábel kiadó, Kolozsvár, 2017. 1–172.		
• Kádár Edit (szerk.): <i>Feladatbank anyanyelvi tanórák tervezéséhez az V–VIII. osztályban</i> . 2. kötet. Ábel kiadó, Kolozsvár, 2018. 1–173, 314–361.		
• PuzzliApp		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Könyvészet		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a megyei tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
--------------------	-----------------------------	---------------------------	-----------------------------

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

10.4 Előadás	-az elméleti és terminológiai ismeretek alapossága -a tanult ismeretek alkalmazásának képessége -következetes, logikus gondolkodásmód	írásbeli vizsga	95%
		fogalomtérkép	5%
10.5 Szeminárium / Labor			
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A fogalmak helyes használata, globális problémalátás, vitakészség, biztonságos mondattani elemzés, az elméleti háttér ismerete, a szakirodalom ismerete. Az értékelés pontozás alapján történik. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató eléri az átmenő jegynek megfelelő minimális pontszámot. A megszerzett részjegyek 4 vizsgaidőszakon át érvényesek (azaz pl. a 2026. júniusi rendes vizsgaidőszakban megszerzett részjegy a 2027-ös júniusi pótvizsgáig). Ha ezalatt nem sikerül megszerezni a teljes jegyet, a részjegy elvész, és újra meg kell szerezni.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)

--	--

Kitöltés időpontja:
2025. 01.25.

Előadás felelőse:

Kóddor

Szeminárium felelőse:

.....

Intézetigazgató:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 01. 30.

Bert 2025. 01. 30.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása